

Komentar na prijedlog Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i prijedlozi amandmana za unaprjeđenje prijedloga zakona

Izdavač:

Sarajevski otvoreni centar
u ime Inicijative za monitoring
evropskih integracija u BiH
www.soc.ba

Sarajevo, mart 2016.
ISSN 2303-6079

Autor:

Saša Gavrić

Sadržaj

1. Uvod	2
2. Komentar na predložena rješenja u prijedlogu zakona	4
3. Prijedlozi amandmana za unaprjeđenje prijedloga zakona	6
3.1. <i>Umjesto tri, ubuduće treba imenovati četiri ombudsmena</i>	6
3.2. <i>Podjelu oblasti rada i poslova između ombudsmena i način donošenja odluka u Instituciji još jasnije urediti</i>	6
3.3. <i>Finansijska nezavisnost se mora zakonski osigurati</i>	8
3.4. <i>Prijelaz sa tri na četiri ombudsmena regulisati kroz prijelazne i završne odredbe</i>	9
O Inicijativi	12
O autoru Komentara	12

1. Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je u martu 2016. dostavilo dopunjen i revidiran prijedlog Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Novi zakon bi trebao da zamijeni važeći Zakon o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/04 i 32/06).

Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine je centralna nezavisna institucija za zaštitu i promociju ljudskih prava. Imajući na umu da u Bosni i Hercegovini ne postoje druge državne institucije ombudsmenskog karaktera (npr. specijalizovani ombudsmeni za prava osoba sa invaliditetom) niti druge nezavisne institucije za ljudska prava, značaj Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Institucije) još je veći. Postojeće zakonsko rješenje uređuje osnove za rad i djelovanje Institucije ombudsmena, ali je po svojoj strukturi i sadržaju zastarjelo. Stoga, **ново zakonsko rješenje neophodno je kako bi se:**

- osigurala veća nezavisnost i nepristranost ombudsmena i Institucije,
- unaprijedila efikasnost Institucije u obavljanju svog mandata zaštite i promocije ljudskih prava, te dodatno regulisale nadležnosti institucije kao a) (nacionalnog) preventivnog mehanizma za prevenciju torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka i b) tijela za ravnopravnost i suzbijanje diskriminacije,
- omogućilo jače prisustvo Institucije među građanima/kama i jačalo povjerenje u istu,
- jačala institucionalna finansijska nezavisnost i kadrovska kapacitiranost,
- unaprijedila interna struktura i efikasnost rada Institucije, te otklonilo postojeće preklapanje u obavljanju poslova između imenovanih ombudsmena i uvela struktuirana podjela rada između samih ombudsmena,
- jačala i sistemski uredila saradnja Institucije sa predstavnicima/ama organizacija civilnog društva, akademske zajednice i struke,
- jasno definisala prava na zakonodavnu inicijativu i apstraktnu kontrolu ustavnosti,
- zakon usaglasio sa UN-ovim Pariškim principima, preporukama Međunarodnog koordinacionog komiteta nacionalnih institucija za zaštitu i promociju ljudskih prava (ICC), preporukama ICC pod-komiteta i preporukama Venecijanske komisije, i
- stvorili uslovi za reakreditaciju institucije u statusu A kod ICC-a.

Inicijativa za monitoring evropskih integracija Bosne i Hercegovine, kao neformalna koalicija trideset organizacija civilnog društva koje doprinose praćenju reformi i nadgledaju primjenu politika, prava i standarda Evropske unije, fokusirajući se na pitanja demokratizacije, vladavine prava te ljudskih i manjinskih prava, prepoznala je ovo pitanje kao jako važno te se kroz svoje prijedloge već 2015. uključila u proces reforme zakonodavstva. U proteklih godinu dana smo:

- pratili proces izrade novog zakona o ombudsmenu za ljudska prava,
- **izradili model Zakona o instituciji ombudsmena za ljudska prava u Bosni i Hercegovini** (dostupan na linku: <http://eu-monitoring.ba/model-zakona-o-instituciji-ombudsme-na-u-bih/>) te prezentirali isti u avgustu 2015,
- učestvovali u radu Radne grupe za izradu Zakona o ombudsmenu za ljudska prava u septembru 2015,
- pružali stručnu podršku osoblju Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH u procesu izrade zakona (tokom oktobra 2015).

U proteklih nekoliko dana analizirali smo prijedlog Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kojeg je Vijeće ministara BiH u martu 2016. uputilo u parlamentarnu proceduru, te smo odlučili da ćemo uputiti kraći komentar i prijedlog amandmana za unaprjeđenje zakona.

U izradi ovog komentara koristili smo se komparativnim rješenjima koja proizilaze iz:

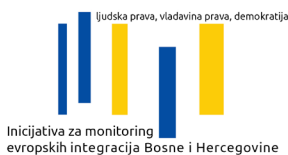
- preporuka Međunarodnog koordinacionog komiteta (ICC) i pod-komiteta upućenih BiH i drugim državama,
- mišljenja Venecijanske komisije upućenih BiH i drugim državama članicama Vijeća Evrope,
- zakonskih rješenja koja regulišu rad institucija za zaštitu i promociju ljudskih prava (ombudsmenskih institucija) u Hrvatskoj, Srbiji, Crnoj Gori, Švedskoj i drugim evropskim državama.

2. Komentar na predložena rješenja u prijedlogu zakona

Prije nego što iznesemo prijedloge amandmana za unaprjeđenje zakona, dopustite nam da istaknemo **novine i dobre strane/unaprijeđene elemente koje nam prijedlog zakona donosi:**

- *Jasna definicija nadležnosti i ovlaštenja Institucije:* Članovi 5. do 9. prijedloga zakona po prvi put jasno definišu centralne nadležnosti Institucije ombudsmena. Pored a) zaštite i b) promocije ljudskih prava, Institucija je ovlaštena da bude c) nacionalni preventivni mehanizam i d) tijelo za ravnopravnost (equality body) tj. tijelo za suzbijanje diskriminacije, što je bilo neophodno u skladu sa anti-diskriminacijskim direktivama Evropske unije i UN Konvencijom o sprečavanju torture. Institucija na osnovu ovog prijedloga zakona ima pravo i da podnosi zakonodavne inicijative prema svim zakonodavnim tijelima u BiH;
- *Zajednička komisija za ljudska prava nositelj procesa imenovanja ombudsmena:* U skladu sa desetinama preporuka Venecijanske komisije centralnu ulogu u imenovanju ombudsmena od sada vrši zajednička komisija za ljudska prava, a ne ad-hoc komisija, kao što je to bio slučaj do sada. Zajednička komisija ne samo da ima bolju zastupljenost opozicionih i vladajućih stranaka, nego pored toga ima i relevantno znanje o ljudskim pravima, što nije uvijek slučaj sa ad-hoc komisijama;
- *Uvedena podjela poslova i oblasti rada između ombudsmena:* Jedna od centralnih zamjerki sa mnogih strana, a naročito od strane organizacija civilnog društva i međunarodnih tijela koja vrše monitoring provedbe međunarodnih standarda u oblasti ljudskih prava, bila je neefikasnost u procesu donošenja odluka i samom procesu rada između tri ombudsmena. Rijetki su primjeri u Bosni i Hercegovini (a i drugim zemljama) gdje bilo koja institucija ima tri ravnopravna rukovoditelja/ice, a još su rjeđi primjeri gdje kolektivno upravljanje donosi dobre i efikasne rezultate. Član 17. prijedloga zakona zato sadrži dobru osnovu za podjelu poslova između ombudsmena, a u skladu sa oblastima rada koje su definisane po Povelji o osnovnim ljudskim pravima Evropske unije, koja predstavlja sveobuhvatni i moderni međunarodni dokument koji definiše osnovna ljudska prava. Podjelom posla i oblasti rada između ombudsmena s jedne strane dolazi do jasne podjele nadležnosti i ovlaštenja, a s druge strane ombudsmeni su u prilici da se fokusiraju i izgrade ekspertizu u jednoj od pod-oblasti za koje su zaduženi;
- *Uvodi se stručna služba Institucije:* Vršnje administrativnih, kadrovskih, finansijskih, promotivnih i sličnih poslova (član 18.) bilo je važno odvojiti od poslova zaštite i promocije ljudskih prava, te se zbog toga formira stručna služba Institucije kojom neće rukovoditi ombudsmeni već rukovodeći službenik/ca, vršeći na taj način menadžerske poslove unutar Institucije;
- *Strategija Institucije:* Član 20. uvodi obavezu izrade i definisanja strategije rada. Na ovaj način Institucija će morati definisati prioritete rada, koji trebaju otići dalje od samog rada na žalbama/predstavkama. Kroz strategiju trebaju se jasno odrediti prioritete kada je riječ o promociji ljudskih prava, istraživanjima, kampanjama, specijalnim izvještajima ili

- zakonodavnim inicijativama;
- *Postupak ispitivanja pritužbi definisan je jasnije i jednostavnije:* Važeći zakon o ombudsmenu za ljudska prava bio je opterećen regulacijom koja se odnosi na proces ispitivanja pritužbi. Određene odredbe su bile nedorečene. Neke odredbe nisu bile usklađene sa drugim odredbama unutar istog zakona. Prijedlogom zakona, tačnije članovima 22-30, uvode se jasne i dosljedne odredbe kako se ispituju pritužbe i kako se donose preporuke. Po prvi put ispitivanje predstavki postaje zadatak jednog ombudsmena, a ne sva tri;
 - *Izvještaj o ljudskim pravima u Bosni i Hercegovini:* Prijedlog zakona u članu 32. uvodi obavezu da Institucija izrađuje Izvještaj o ljudskim pravima. Za razliku od dosadašnjih izvještaja Institucije, koji su se dominantno fokusirali na rad Institucije i na ispitane pritužbe te njihovu provedbu, nova odredba definiše obavezu da se izrađuje Izvještaj “o ljudskim pravima u BiH”, što će sa sobom povlačiti obavezu predstavljanja šire slike u odnosu na dosadašnje izvještaje. Institucija će u izvještaj morati uključivati rezultate istraživanja i druge bitne aspekte. Član 33. uvodi obavezu izvršne vlasti da reaguje na sam Izvještaj. Vijeće ministara BiH će ubuduće biti u obavezi da izrađuje akcione planove kojim će se rješavati problemi koji su prepoznati u Izvještaju o ljudskim pravima Institucije. Na taj način, opservacije Institucije će se sistemski provoditi i neće ostati samo “mrtvo slovo na papiru”;
 - *Saradnja sa civilnim društvom:* Jedna od centralnih primjedbi civilnog društva i međunarodnih tijela je bila neuređenost saradnje sa civilnim društvom. Iako se ista provodila u prošlosti, način saradnje nije bio jasno regulisan i strukturiran. Članom 35. prijedloga zakona uvodi se volontersko/pro bono savjetodavno tijelo za saradnju sa civilnim društvom, čime će se ispuniti međunarodne obaveze. Pored toga, sam proces saradnje sa organizacijama koje rade na pitanjima ljudskih prava će se jačati.

3. Prijedlozi amandmana za unaprjeđenje prijedloga zakona

I pored gore navedenih unaprijeđenih elemenata koje nam donosi prijedlog zakona, jako je važno istaći i zabrinutosti, nedosljednosti i probleme koje nam takođe donosi prijedlog zakona. Zbog toga predlažemo sljedeća amandmane s ciljem unaprjeđenja prijedloga zakona.

3.1. Umjesto tri, ubuduće treba imenovati četiri ombudsmena

Prijedlog zakona zadržava odredbu da se i ubuduće imenuju tri ombudsmana. Ova odredba je indirektno diskriminatorna, imajući na umu da su do sada, i pored opcije da teoretski mogu biti imenovani predstavnici/e ostalih, uvijek bili/e imenovani/e predstavnici/e konstitutivnih naroda. Prividno neutralna zakonska norma se pokazala kao norma koja uvijek rezultira indirektnom diskriminacijom ostalih, imajući na umu da do sada nikad predstavnik/ca ostalih nije bio/la imenovan/a za ombudsmana.

20 godina nakon rata neophodno je da postepenim reformama, kao što je proces donošenja novog zakona o ombudsmenu za ljudska prava, ukidamo diskriminaciju ostalih. Naš prijedlog je da se u novom zakonu definiše obaveza imenovanja četiri ombudsmena, koji bi se imenovali iz reda konstitutivnih naroda i ostalih.

S tim u vezi predlažemo sljedeće amandmane na prijedlog zakona:

Član 11, stav (1) se mijenja i glasi:

U skladu sa ovim zakonom Parlamentarna skupština BiH imenuje četiri ombudsmena.

Pored toga predlažemo i izmjenu stava (8) u članu 11, tako da stav (8) glasi:

Ombudsmeni se imenuju na jedan mandat u trajanju od osam (8) godina i ne mogu biti ponovo imenovani.

Po ovom prijedlogu, nakon isteka mandata ombudsmena koji trenutno vrše funkciju ombudsmena, 2021. godine imenovala bi se četiri ombudsmana. Njihov mandat, u skladu sa preporukama Venecijanske komisije koja je upućena različitim državama, bi se produžio sa šest na osam godina. Svaki od ombudsmena bi predsjedavao Institucijom po dvije godine.

Kako će zakon definisati imenovanja četiri ombudsmena, a na mandatu ostaju tri postojeća ombudsmena, ovo pitanje se posebno mora obraditi u prijedlozima i završnim odredbama, što smo i učinili. Niže u tekstu ovo pitanje je i tematizovano.

3.2. Podjelu oblasti rada i poslova između ombudsmena i način donošenja odluka u Instituciji još jasnije urediti

Prijedlog zakona u članovima 16. i 17. uvodi novitet podjele oblasti rada između ombudsmena, ali i jasnije definisanje odnosa u procesu donošenja odluka. Ipak, ove odredbe moguće je unaprijediti, te još jasnije definisati, kako bi se jasno odredilo koji ombudsman kada predsjedava Institucijom, te koje se odluke donose kolektivne a koje individualno.

S tim u vezi, predlažemo sljedeće amandmane na prijedlog zakona:

Član 16. mijenja se i glasi:

Član 16.

(Predsjedavanje i rukovođenje Institucije)

- (1) Radom Institucije rukovodi Kolegij Institucije koji čine ombudsmeni i rukovodilac stručne službe.
- (2) Koordinaciju poslova u radu Kolegija Institucije vodi jedan od ombudsmena u period od 2 godine, koji je u tom periodu Predsjedavajući ombudsmen.
- (3) Ako Poslovníkom o radu Institucije nije drugačije uređeno, redosljed ombudsmena koji predsjedavaju Kolegijem Institucije određuje se prema godinama, počeci od najstarijeg ombudsmena.
- (4) Članovi Kolegija Institucije saraduju i u svome odlučivanju teže kompromisu. U slučaju sukoba ili nesporazuma u procesu donošenja odluka iz nadležnosti Kolegija Institucije, odluka se smatra usvojenom ako su je podržali tri ombudsmena.
- (5) **Kolegij Institucije** ovlašten je da:
 - a) donosi Poslovník o radu Institucije i sve druge interne akte,
 - b) donosi Strategiju Institucije,
 - c) donosi godišnji plan rada,
 - d) usvaja prijedlog budžeta i finansijski izvještaj,
 - e) usvaja godišnji izvještaj o stanju ljudskih prava,
 - f) donosi odluku o pristupanju izradi specijalnih izvještaja, te usvaja konačne verzije specijalnih izvještaja,
 - g) donosi odluku o pristupanju izradi istraživanja i provođenju kampanja, te usvaja konačne verzije istraživanja,
 - h) donosi inicijative za donošenje zakona te izmjene i dopune zakona i drugih propisa, te mišljenje na prijedloge zakona i drugih propisa, ako se njima uređuju pitanja koja su od značaja za zaštitu ljudskih prava i sloboda,
 - i) brine se za pravilno i efikasno provođenje postupaka ispitivanja pojedinačnih slučajeva kršenja ljudskih prava,
- (6) **Predsjedavajući ombudsmen** ovlašten je da:
 - a) rukovodi proces izrade Poslovníka o radu Institucije i svih drugih internih akata,
 - b) rukovodi proces izrade Strategije Institucije i godišnjeg plana rada, te se stara za provedbu istih,
 - d) izrađuje prijedlog budžeta i finansijskih izvještaja,
 - e) rukovodi proces izrade godišnjeg izvještaja o stanju ljudskih prava,
 - f) predstavlja Instituciju,
 - g) donosi odluku, u slučaju nejasnoća kojom se ombudsmenu, u skladu sa članom 28, podnesena žalba dodjeljuje na obradu,
 - h) odobrava provođenje skraćenog postupka ispitivanja pritužbi.
- (7) **Pojedinačni ombudsmen**, u skladu sa pojedinačnom oblašću rada koja proizilazi iz člana 17. ovog zakona, ovlašten je da:
 - a) predlaže inicijative, aktivnosti i mjere za godišnji plan rada, Strategiju Institucije i druge interne akte, te provodi aktivnosti predviđene u godišnjem planu rada i Strategiji Institucije,
 - b) doprinosi izradi godišnjeg izvještaja,
 - c) predlaže pristupanje izradi specijalnog izvještaja, istraživanja i provođenju kampanje, te rukovodi tim aktivnostima,
 - e) predlaže inicijative za donošenje zakona te izmjene i dopune zakona i drugih propisa,
 - f) prati usklađenost zakona i drugih propisa sa Ustavom BiH i međunarodnim pravnima aktima za zaštitu ljudskih prava,
 - g) samostalno ispituje pritužbe i donosi preporuku.

Član 17. se mijenja i glasi:

Član 17.

(Podjela poslova po oblastima)

- (1) Ombudsmeni će, najkasnije 30 dana nakon imenovanja, između sebe podijeliti oblasti rada i poslove. U skladu sa nadležnostima i ovlaštenjima koje ombudsmeni i Institucija ombudsmena vrše, svaki od ombudsmena će preuzeti jednu od četiri sljedeće pozicije:
 - a) **ombudsman za ravnopravnost spolova**, pokrivajući poslove koji se odnose na ravnopravnost i diskriminaciju na osnovu roda, spola, spolnih karakteristika, seksualne orijentacije i rodnog identiteta, te srodne osnove, rodno uvjetovano nasilje i nasilje u porodici, pravo na privatni i porodični život, te sve ostale srodne poslove,
 - b) **ombudsman za ravnopravnost naroda i manjina**, pokrivajući poslove koji se odnose na ravnopravnost i diskriminaciju na osnovu rase, etničke i nacionalne pripadnosti, vjeroispovijesti i političkog i drugog uvjerenja, te srodne osnove, prava djeteta, prava osoba treće dobi, prava osoba sa invaliditetom, prava nacionalnih manjina, te sve ostale srodne poslove,
 - c) **ombudsman za građanska i politička prava**, pokrivajući poslove koji se odnose na pravo na život, pravo na integritet ličnosti, pravo na ličnu slobodu i sigurnost, zabranu mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, trgovinu ljudima, pravo na azil, pravo na učinkovit pravni lijek i na pravično suđenje, slobodu kretanja i prebivališta, te sve ostale srodne poslove, i
 - d) **ombudsman za demokratiju i društvenu solidarnost**, pokrivajući poslove koji se odnose na pravo na dobru upravu, pravo pristupa dokumentima, zaštitu ličnih podataka, zaštitu okoliša, slobodu izražavanja, informisanja i medija, slobodu okupljanja i udruživanja, slobodu nauke i umjetnosti, pravo na obrazovanje, slobodu vlasništva, pravo na rad, poštene i pravične uslove rada, pravo na socijalnu i zdravstvenu zaštitu, biračko pravo, te sve ostale srodne poslove.
- (2) Poslovi koji proizilaze iz nadležnosti određenih drugim zakonima se dodjeljuju jednom od ombudsmena.
- (3) Podjela poslova i način rada detaljno se uređuju Poslonikom o radu Institucije.

Član 16. jasno definiše koje odluke se donose kolektivno, na koji način se donose te odluke te koje odluke svaki ombudsman može samostalno donositi. Na ovaj način se odnosi između ombudsmena jasnije uređuju. Poslovi između ombudsmena se dijele na četiri oblasti rada.

3.3. Finansijska nezavisnost se mora zakonski osigurati

Prijedlog zakona u članu 38. definiše način finansiranja Institucije. Pored toga što prijedlog zakon ne određuje visinu plata ombudsmena, on takođe na potpuno neodređen način uređuje način finansiranja Institucije. Imajući na umu da je finansijska nezavisnost Institucije jedan od centralnih uslova za akreditaciju Institucije kod ICC komiteta, predlažemo izmjenu člana 38. Kao primjer koristili smo član 5. Zakona o reviziji institucija BiH.

Član 38. se mijenja i glasi:

Član 38.
(Finansiranje)

- (1) *Godišnja sredstva za rad Institucije treba da budu dovoljna da omogućе njeno puno, nezavisno i djelotvorno ostvarivanje dodijeljenih nadležnosti.*
- (2) *Institucija, u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju institucija BiH, priprema nacrt prijedloga godišnjeg budžeta i dostavlja ga nadležnoj komisiji Parlamentarne skupštine BiH na odobravanje. Nadležna komisija prije donošenja odluke zatražice mišljenje Zajedničke komisije za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH.*
- (3) *Po dobijanju odobrenja nadležne komisije Parlamentarne skupštine BiH, u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju institucija BiH, Institucija dostavlja Ministarstvu finansija i trezora BiH nacrt svog budžeta radi uvrštavanja u budžeta institucija BiH.*
- (4) *Ministarstvo finansija i trezora BiH, Vijeće ministara BiH i Predsjedništvo BiH mogu dati mišljenje na nacrt budžeta Institucije, bez mogućnosti izmjena prijedloga budžeta koji je prethodno odobrila nadležna komisija Parlamentarne skupštine BiH.*
- (5) *Predsjedavajući ombudsmen odobrava zahtjeve za plaćanje troškova Institucije i dostavlja ih Ministarstvu finansija i trezora BiH na obradu.*
- (6) *Plata ombudsmena utvrđuje se u visine plate ministara Vijeća ministara BiH. Plate ombudsmena i osoblja Institucije su u skladu sa Zakonom o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine.*

**3.4. Prijelaz sa tri na četiri ombudsmena regulisati
kroz prijelazne i završne odredbe**

Usvajanje novog zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine će se potencijalno desiti na samom početku mandata tri ombudsmena koji/e su imenovani/e 2015. godine. Imajući na umu da se ovdje radi o jednoj zanimljivoj situaciji, u međuvremenu je moguće pristupiti na dva načina:

- ostaviti ova tri ombudsmena do kraja njihovog mandata, 2021. godine, te tek tada pristupiti izboru četiri ombudsmena, kao što je predviđeno amandmanima na ovaj zakon, ili
- nakon usvajanja novog zakona o ombudsmenu za ljudska prava, izabrati još jednog/jednu ombudsmena, čiji mandat će trajati kao i mandati ombudsmena imenovanih 2015. godine.

Oba rješenja su pravna i politička te, shodno s tim, za oba rješenja predlažemo usvajanje jednog dodatnog člana (član 40a.) u prijelaznim i završnim odredbama, a zastupnicima/ama prepuštamo da se odluče za jedno od rješenja.

U slučaju da ostajemo sa postojeća tri ombudsmena do isteka njihovog mandata, onda bi novi član 40a. trebao glasiti:

Član 40a.

(Mandat sadašnjih ombudsmena i podjela oblasti rada)

- (1) Tri ombudsmena imenovana u skladu sa Zakon o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/04 i 32/06) zadržavaju svoj šestogodišnji mandat i, u skladu sa članom 11. stavom (8) ovog zakona, nemaju pravo reizbora.
- (2) Pravila o imenovanju ombudsmena iz ovog zakona se primjenjuju na prvo naredno imenovanje nakon isteka mandata ombudsmena koji vrše tu funkciju u trenutku donošenja ovog zakona.
- (3) Ombudsmeni imenovani u skladu sa Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/04 i 32/06) će u roku od 45 dana od donošenja ovog zakona podijeliti oblasti rada i poslove u skladu sa članom 17. Oblasti rada i poslovi se dijele na tri oblasti. Svaki od ombudsmena preuzima jednu od sljedeće tri pozicije:
 - a) **ombudsman za zaštitu ravnopravnosti**, pokrivajući poslove koji se odnose na ravnopravnost i diskriminaciju po bilo kojem osnovu, prava djeteta, prava osoba treće dobi, prava osoba sa invaliditetom, prava nacionalnih manjina, prava seksualnih i rodnih manjina, rodno uvjetovano nasilje i nasilje u porodici, pravo na privatni i porodični život, te sve ostale srodne poslove,
 - b) **ombudsman za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda**, pokrivajući poslove koji se odnose na pravo na život, pravo na integritet ličnosti, pravo na ličnu slobodu i sigurnost, zabranu mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, trgovinu ljudima, pravo na azil, pravo na učinkovit pravni lijek i na pravično suđenje, slobodu kretanja i prebivališta, te sve ostale srodne poslove, i
 - c) **ombudsman za zaštitu vladavine prava i društvene solidarnosti**, pokrivajući poslove koji se odnose na pravo na dobru upravu, pravo pristupa dokumentima, zaštitu ličnih podataka, zaštitu okoliša, slobodu izražavanja, informisanja i medija, slobodu okupljanja i udruživanja, slobodu nauke i umjetnosti, pravo na obrazovanje, slobodu vlasništva, pravo na rad, poštene i pravične uslove rada, pravo na socijalnu i zdravstvenu zaštitu, biračko pravo, te sve ostale srodne poslove.
- (4) Ombudsmeni imenovani u skladu sa Zakon o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/04 i 32/06) rukovode Institucijom u skladu sa članom 16. ovog zakona. Odluke se smatraju usvojenim ukoliko su ih podržali minimalno dva ombudsmena.
- (5) Svaki ombudsman predsjedava dvije godine Kolegijem Institucije.

U slučaju da će doći do izbora četvrtog ombudsmena, čiji mandati će trajati kao i mandata tri ombudsmena imenovana 2015. godine, onda bi novi član 40a. trebao glasiti:

Član 40a.

(Mandat sadašnjih ombudsmena i podjela oblasti rada)

- (1) Tri ombudsmena imenovana u skladu sa Zakon o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/04 i 32/06). zadržavaju svoj šestogodišnji mandat i, u skladu sa članom 11 stavom (8) ovog zakona, nemaju pravo reizbora.
- (2) U roku od 180 dana od donošenja ovog zakona Parlamentarna skupština, u skladu sa uslovima za imenovanje i propisima iz ovog zakona,

imenovaće još jednog ombudsmena. Mandat naknadno izabranog ombudsmena biće iste dužine kao i ombudsmena imenovanih u skladu sa Zakon o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/04 i 32/06), bez prava reizbora.

- (3) *30 dana nakon imenovanja četvrtog ombudsmena, ombudsmeni će u skladu sa članom 17. ovog zakona podijeliti oblasti, te postupiti u skladu sa svim ostalim odredama ovog zakona.*
- (4) *Do imenovanja četvrtog ombudsmena, ombudsmeni imenovani u skladu sa Zakon o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/04 i 32/06) rukovode Institucijom u skladu sa članom 16 ovog zakona. Odluke se smatraju usvojenim ukoliko su je podržali minimalno dva ombudsmena.*
- (5) *Svaki ombudsman predsjedava osamnaest (18) mjeseci Kolegijem Institucije.*

Za kraj, imajući u vidu hitnost i kratkoročnost izrade ovog komentara na prijedlog Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zadržavamo pravo da ovaj komentar sadrži određene nedorečenosti. Komentar na prijedlog zakona izrađen je u roku od 7 dana te kao takav nije nomotehnički najbolje uređen. S druge strane, odgovorno tvrdimo da se isti zasniva na stručnoj ekspertizi i jednogodišnjem radu članova i članica naše Inicijative. Nadamo se da na ovaj način doprinosimo stvaranju boljih zakona i boljih javnih politika u Bosni i Hercegovini.

O Inicijativi

Inicijativa za monitoring evropskih integracija Bosne i Hercegovine je neformalna koalicija trideset organizacija civilnog društva koja doprinosi praćenju reformi i nadgleda primjenu politika, prava i standarda Evropske unije, fokusirajući se na pitanja demokratizacije, vladavine prava, te ljudskih i manjinskih prava.

Saznajte više o Inicijativi na: <http://eu-monitoring.ba/o-inicijativi/>

Kontakt: Inela Hadžić, info@eu-monitoring.ba
tel 033/551000, fax 033/551002, www.eu-monitoring.ba

O autoru Komentara

Saša Gavrić (Tuzla, 1984) završio je studij političkih i upravnih nauka u Konstanzi (Njemačka), te je stekao zvanje MA iz međunarodnih odnosa i diplomatije. Od 2005. do 2011. godine radio je za njemački kulturni centar – Goethe-Institut. Jedan je od osnivača te od 2011. uspješno vodi Sarajevski otvoreni centar, jednu od vodećih organizacija civilnog društva u Bosni i Hercegovini, fokusirajući se na prava LGBTI osoba, ravnopravnost spolova, zakonske i institucionalne mehanizme za zaštitu ljudskih prava i EU integracije. Napisao/objavio/priredio na desetine novinarskih i naučnih članaka, knjiga i zbornika. Ko-autor je modela zakona o instituciji ombudsmena za ljudska prava, kojeg je Inicijativa za monitoring evropskih integracija BiH predstavila u avgustu 2015.

Njegovi istraživački i profesionalni interesi su: politički sistem BiH, federalizam i ljudska prava, zakonodavstvo i politike u oblasti ljudskih prava, kao i kulturne politike.

Kontakt: sasa.gavric@gmail.com, sasa@soc.ba

